

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

30. juuni 2022*

Apellatsioonkaebus – Riigiabi – ELTL artikli 107 lõige 1 – Heitveetasude kord – Kaebus – Otsus, milles tuvastatakse riigiabi puudumine – Tühistamishagi – Vastuvõetavus – Õigus esitada hagi – ELTL artikli 263 neljas lõik – Halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid – Otsene puutumus

Kohtuasjas C-99/21 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 17. veebruaril 2021 esitatud apellatsioonkaebus,

Danske Slagtermestre, asukoht Odense (Taani), esindaja: *advokat* H. Sønderby Christensen,

apellant,

teised menetlusosalised:

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Grønfeldt ja P. Němečková,

kostja esimeses kohtuastmes,

Taani Kuningriik, esindajad: J. Nymann-Lindegren, V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff ja L. Teilgård,

menetluse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president C. Lycourgos (ettekandja), kohtunikud S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi ja O. Spineanu-Matei,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 24. veebruari 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: taani.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebusega palub Danske Slagtermestre tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 1. detsembri 2020. aasta määrus Danske Slagtermestre vs. komisjon (T-486/18, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus“, EU:T:2020:576), millega see kohus jättis vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata tema hagi, milles ta palus tühistada komisjoni 19. aprilli 2018. aasta otsuse C(2018) 2259 (final), mis puudutab riigiabi SA.37433 (2017/FC) – Taani (edaspidi „vaidlusalune otsus“) ja millega tuvastati esialgse uurimismenetluse lõpus, et tasu, mis on kehtestatud seadusega nr 902/2013, millega muudetakse seadust, mis näeb ette eeskirjad tasude kohta, mida tuleb maksta heitvee puhastamisega tegelevatel ettevõtjatel (heitvee äravoolu tasude struktuur, mis annab loa eriti saastunud heitvee jms puhastamiseks kehtestada eritasud) (lov nr. 902/2013 om ændring af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. (Betalingsstruktur for vandafledningsbidrag, bemyndigelse til opgørelse af særbidrag for behandling af særlig forurenset spildevand m.v.)), ei anna kindlaksmääratud ettevõtjatele valikulist eelist ega kujuta endast seega riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Vaidluse taust

- 2 Apellant on kutseühing, kes väidab, et esindab Taani väikeseid tapamaju, hulгимүүжайд, lihapoode ja töötlemisettevõtjaid. 26. septembril 2013 esitas see kutseühing Euroopa Komisjonile kaebuse põhjendusega, et Taani Kuningriik oli seaduse nr 902/2013 vastuvõtmisega andnud suurtele tapamajadele riigiabi, mis seisnes heitveetasude vähendamises.
- 3 Enne selle seaduse jõustumist oli Taani õigusnormides ette nähtud ühikupõhine tasu ühe kuupmeetri vee kohta kõikidele sama veepuhastiga ühendatud veetarbijatele, olenemata nende tegevusalast ja tarbimisest. Seadusega nr 902/2013 kehtestati aga astmeliselt vähenev mudel, mis näeb ette, et heitvee kuupmeetri tariif sõltub tühjendatud heitvee kogusest (edaspidi „astmeline mudel“).
- 4 Astmeline mudel on üles ehitatud järgmiselt:
 - esimene tasand vastab aastasele veetarbimisele kuni 500 m³ kinnisasja kohta;
 - teine tasand vastab sellele osale aastasest veetarbimisest, mis jääb vahemikku 500 m³ kuni 20 000 m³ kinnisasja kohta, ja
 - kolmas tasand vastab sellele osale aastasest veetarbimisest, mis ületab aastas 20 000 m³ kinnisasja kohta.
- 5 Reoveepuhastite käitajad määravad iga osa kuupmeetri tariifi kindlaks järgmiselt:
 - teise tasandi tariif kuupmeetri kohta on 20% madalam kui esimese tasandi oma ja
 - kolmanda tasandi tariif kuupmeetri kohta on 60% madalam kui esimese tasandi oma.

- 6 Astmelise mudeli puhul kolmandale tasandile kuuluvad tarbijad tasuvad kõigepealt esimesele tasandile ette nähtud tariifi, kuni nende tarbimine ületab 500 m³. Seejärel tasuvad nad teisele tasandile ette nähtud tariifi (kuni nende tarbimine ületab 20 000 m³) ning lõpuks maksavad nad heitveetasu kolmandale tasandile ette nähtud tariifi alusel.
- 7 Ajavahemikus 10. oktoobrist 2013 kuni 12. septembrini 2017 vahetas komisjon teavet kaebuse kohta apellandi ja Taani Kuningriigiga. Komisjon saatis 23. juulil 2014 ja 25. veebruaril 2016 apellandile esialgset hinnangut sisaldavad kirjad, milles ta leidis, et kõnealune meede ei anna valikulist eelist ega kujuta endast seega riigiabi.
- 8 Komisjon võttis 19. aprillil 2018 vastu vaidlusaluse otsuse. Kuigi apellant leidis, et astmeline mudel soodustab loomade tapmise turul suuri tapamajasid Taanis, andes neile majandusliku eelise, mis kujutab endast riigiabi ETL artikli 107 lõike 1 tähenduses, leidis komisjon, et seadusega nr 902/2013 kehtestatud uus tasusüsteem ei anna kindlaksmääratud ettevõtjatele mingit erilist eelist.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtumäärus

- 9 Apellant esitas Üldkohtule 15. augustil 2018 ETL artikli 263 alusel hagiavalduse vaidlusaluse otsuse tühistamise nõudes.
- 10 Taani Kuningriik esitas avalduse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks. Menetlusse astumiseks anti luba.
- 11 Üldkohus tunnistas vaidlustatud kohtumäärusega hagi vastuvõetamatuks põhjendusel, et apellandil ei olnud õigust hagi esitada.
- 12 Üldkohus leidis selle kohtumääruse punktis 32, et kui käesolevas asjas ei ole ETL artikli 263 neljandas lõigus nimetatud esimene alternatiiv, st iga füüsiline või juriidiline isik võib esitada hagi temale adresseeritud akti vastu, mingil juhul asjakohane, kuna vaidlusalune otsus on adresseeritud ainult Taani Kuningriigile, siis tuleb seevastu analüüsida, kas hagejal on õigus esitada hagi selle sätte teise alternatiivi järgi, mille kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esitada hagi teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu, või selle sätte kolmanda alternatiivi järgi, mille kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esitada hagi halduse üldakti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda rakendusmeetmeid. [Edaspidi kasutatakse ETL artikli 263 neljanda lõigu kontekstis teiste keeleversioonide põhjal sõna „sisaldama“ asemel sõna „vajama“.]
- 13 Olles tuvastanud nimetatud kohtumääruse punktides 24–26, et vaidlusalune otsus ei puuduta apellanti kui läbirääkijat isiklikult, leidis Üldkohus selle kohtumääruse punktides 33–82, et tingimust, et see otsus peab apellanti isiklikult puudutama, ei saa tuletada ka muudest asjaoludest, mistõttu ei kuulu käesolevas asjas esitatud hagi ETL artikli 263 neljandas lõigus nimetatud teise alternatiivi alla.
- 14 Seejärel otsustas Üldkohus, et ka selles sättes nimetatud kolmandat alternatiivi ei saa kohaldada.

- 15 Sellega seoses leidis Üldkohus ühelt poolt vaidlustatud kohtumääruse punktides 90–96, viidates eelkõige kriteeriumidele, mille Euroopa Kohus töötas välja 6. novembri 2018. aasta kohtuotsuses *Scuola Elementare Maria Montessori vs. komisjon, komisjon vs. Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon vs. Ferracci* (C-622/16 P–C-624/16 P, edaspidi „Montessori kohtuotsus“, EU:C:2018:873), et vaidlusalune otsus on halduse üldakt.
- 16 Teiselt poolt leidis Üldkohus selle kohtumääruse punktides 97–104, et see akt ei puuduta hagejat otseselt.
- 17 Sellega seoses viitas Üldkohus nimetatud kohtumääruse punktis 102 Montessori kohtuotsuse punktile 47, milles on märgitud, et „[k]una otsese puutumuse tingimuse kohaselt on nõutav, et vaidlustatav akt avaldaks otsest mõju hageja õiguslikule olukorrale, tuleb liidu kohtul kontrollida, kas hageja on esitanud asjakohaselt põhjused, miks komisjoni otsus võib seada ta ebasoodsasse konkurentsiolukorda ja seega mõjutada tema õiguslikku olukorda“.
- 18 Sama kohtumääruse punktis 103 leidis Üldkohus, et „[k]äesoleval juhul ei ole hageja tõendanud, et tema liikmeid või kedagi tema liikmete hulgast võib asjaomane meede konkreetselt mõjutada, ning veelgi vähem, millised oleksid selle tagajärjed nende konkurentsiolukorrale (vt [vaidlustatud kohtumääruse] punktid 71–77). Hageja ei ole seega asjakohaselt tõendanud, et [vaidlusalune] otsus võis panna tema liikmed ebasoodsasse konkurentsiolukorda, ja et järelikult mõjutab see määrus otseselt nende õiguslikku olukorda, eelkõige nende õigust mitte saada asjaomasel turul sellest meetmest tekkinud konkurentsimoontonutuse tõttu kahju“.
- 19 Nii leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 104–106, et otsese puutumuse puudumise pärast tuleb hagi jätta vastuvõetamata tõttu läbi vaatamata, ilma et oleks vaja analüüsida vaidlusaluse otsuse rakendusmeetmete puudumise tingimust.

Poolte nõuded

- 20 Apellatsioonkaebuses palub apellant Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtumäärus.
- 21 Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta appellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.
- 22 Taani Kuningriik palub Euroopa Kohtul jätta appellatsioonkaebus rahuldamata ja jätta vaidlustatud kohtumäärus jõusse.

Apellatsioonkaebus

Vastuvõetavus

- 23 Komisjon väidab, et apellandi nõuded ei ole kooskõlas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170 lõikega 1, kuna need nõuded puudutavad üksnes vaidlustatud kohtumääruse tühistamist, käsitlemata olukorda, milles appellatsioonkaebus rahuldatakse.
- 24 Sellega seoses tuleb märkida, et artikli 170 lõikes 1 on sätestatud, et „[k]ui appellatsioonkaebus tunnistatakse põhjendatuks, võib selles nõuda esimeses astmes esitatud, kuid mitte uute nõuete osalist või täielikku rahuldamist“.

- 25 Käesolevas asjas palub apellant ametlikult, et Euroopa Kohus tühistaks vaidlustatud kohtumääruse. Kuigi nõuetega ei taotleta sõnaselgelt esimeses kohtuastmes esitatud nõuete rahuldamist ega isegi vaidlusaluse otsuse tühistamist, ei saa neid käsitada teisiti kui sisuliselt sama tulemust taotlevana (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Inclusion Alliance for Europe vs. komisjon, C-378/16 P, EU:C:2020:575, punkt 59).
- 26 Seega tuleb komisjoni esitatud asja läbivaatamist takistav asjaolu, mis tugineb kodukorra rikkumisele, tagasi lükata.

Sisulised küsimused

- 27 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab apellant viis väidet. Esimene ja teine väide, mida tuleb analüüsida koos, käsitlevad selle tingimuse ebaõiget kohaldamist, mille kohaselt peab asjaomane akt hagejat otseselt puudutama ETL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, ning puudutavad selle tingimuse segiajamist tingimusega, mille kohaselt peab akt hagejat isiklikult puudutama. Kolmas väide on see, et Montessori kohtuotsusest tulenevad kriteeriumid otsese puutumuse kohta on käesolevas asjas täidetud, neljas väide see, et Üldkohus leidis ekslikult, et apellant ei olnud tõendanud, et tema liikmed said konkurentsimoonetuse tõttu kahju, ning viies väide see, et Üldkohtu hinnangud tingimuse kohta, mille kohaselt vaidlusalune otsus peab puudutama apellanti isiklikult, on faktiliselt ja õiguslikult väärad.

Esimene ja teine väide

– Poolte argumendid

- 28 Apellant heidab Üldkohtule ette, et viimane kohaldas tema suhtes otsese puutumuse osas nõudeid, mis lähevad kaugemale nõuetest, mis tulenevad ETL artikli 263 neljanda lõigu tõlgendusest, mille Euroopa Kohus esitas Montessori kohtuotsuses.
- 29 Viidates küll vaidlustatud kohtumääruse punktis 102 Montessori kohtuotsusele, eiras Üldkohus selle kohtumääruse punktis 103 Montessori kohtuotsusest tulenevaid juhiseid, kuna ta nõudis, et apellant tõendaks, milliseid tema liikmeid vaidlusalune otsus konkreetselt puudutab, ning et toetada oma hinnangut, mille kohaselt see otsus ei puuduta apellanti otseselt, viitas Üldkohus sama kohtumääruse punktidele 71–77, kuigi need punktid ei käsitle mitte otsese, vaid isikliku puutumuse tingimust.
- 30 Komisjoni arvates ei ole need etteheited põhjendatud. Üldkohus tõi vaidlustatud kohtumääruse punktis 102 hoolikalt ära Montessori kohtuotsuses sisalduva asjakohase kriteeriumi, enne kui ta leidis selle kohtumääruse punktis 103, et hagi ei vasta sellele kriteeriumile. Selliselt toimides ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi.
- 31 Tegusõna „tõendama“ kasutamine punktis 103 peegeldab õigesti väljendit „esitama asjakohaselt“, mida on kasutatud Montessori otsuse punktis 47.
- 32 Olukord, mida käsitleti kohtuasjas, milles tehti Montessori kohtuotsus, on pealegi käesoleva kohtuasja olukorrast erinev. Komisjon on seisukohal, et nimetatud kohtuasi puudutas spetsiifilises teenuste sektoris selgelt määratletud üksustele antud maksuvabastust. See selgitab, miks Euroopa Kohus leidis selle kohtuotsuse punktis 50, et asjaolu, et hagejad väitsid tõenditele

tuginedes, et nende ettevõtted asuvad vahetult nende läheduses, mida väidetava abi saajad samal teenuste turul käitavad, on piisav, et asuda seisukohale, et nimetatud kohtuasjas kõne all olnud otsusega võidi nad seada ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Seevastu käesolevas asjas puudutab vaidlusalune otsus üldist maksusüsteemi kuuluvat meedet, mis on kohaldatav kõikide heitvee ärajuhtimisega tegelevate isikute tegevuse suhtes. Apellant ei ole selgitanud ega tõendanud, kuidas see kord asetab tema liikmed ebasoodsasse konkurentsiolukorda võrreldes teiste ettevõtjatega, kelle suhtes seda meedet kohaldatakse. Ta ei määratlenud isegi asjaomast turgu, kuna tema kirjeldus kõnealuste kaupade või teenuste kohta oli liiga ebamäärane.

- 33 Mis puudutab vaidlustatud kohtumääruse punktis 103 tehtud viidet kohtumääruse punktidele 71–77, siis märgib komisjon, et Üldkohus analüüsis nendes punktides, kas vaidlusalune otsus võis panna hageja liikmed ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Asjaolu, et see hinnang oli asjakohane selle tingimuse analüüsimisel, mille kohaselt peab asjaomane akt hagejat isiklikult puudutama, ei takista kuidagi seda, et samad järeldused oleksid asjakohased ka selle tingimuse hindamisel, mille kohaselt peab see akt hagejat otseselt puudutama.
- 34 Igal juhul tuleneb nimetatud punktidest 71–77, et apellant ei ole asjakohaselt selgitanud, kuidas võib vaidlusalune otsus tema liikmed ebasoodsasse konkurentsiolukorda seada.
- 35 Teise võimalusena, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et Üldkohus rikkus otsese puutumuse tingimuse hindamisel õigusnormi, palub komisjon Euroopa Kohtul asendada vaidlustatud kohtumääruse põhjendused ja tuvastada, et vaidlusalune otsus on halduse üldakt, mis vajab rakendusmeetmeid, mistõttu ei ole täidetud ETL artikli 263 neljandas lõigus sätestatud tingimus, mis puudutab selliste meetmete puudumist.
- 36 Sellega seoses on komisjon seisukohal, et vaidlustatud kohtumääruse punktist 105 nähtub, et Üldkohus ei võtnud selle tingimuse suhtes seisukohta. Vaidlusalune otsus vajab aga rakendusmeetmeid. Nimelt, vastupidi Montessori kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjale puudutab käesolev kohtuasi meedet, millega maksustatakse nii väidetava abi saajaid kui ka nende konkurente. Konkurendid võivad seega sarnaselt väidetava abi saajatega esitada oma maksuotsuse peale liikmesriigi kohtule kaebuse, mis võimaldab kohtul esitada ETL artikli 267 alusel eelotsusetaotluse.
- 37 Komisjon märgib lisaks, et seaduses nr 902/2013 on nõutud, et reoveepuhastite käitajad määraksid igal aastal kindlaks tariifid, mida kohaldatakse astmelise mudeli kolme tasandi suhtes. Sellest järeldub, et Taani õiguses on selle mudeli rakendamiseks vaja hilisemat rakendusakti. Lisaks on Taani õiguses nõutud, et tariifide kehtestamine peab igas piirkonnas heaks kiitma kohaliku omavalitsuse volikogu. Nii võetakse vastu haldusakt, mille saab liikmesriigi kohtus vaidlustada põhjendusel, et tariifide kehtestamine on vastuolus liidu õigusega. Järelikult oleks apellant samuti sellises olukorras võinud paluda sellel kohtul pöörduda Euroopa Kohtu poole ETL artikli 267 alusel. Lisaks võivad apellandi liikmed esitada Taani kohtule tuvastushagi, et vaidlustada seaduse nr 902/2013 kooskõla liidu õigusega.
- 38 Taani Kuningriik väidab sarnaselt komisjoniga, et Üldkohus jättis hagi vastuvõetamatuse tõttu põhjendatult läbi vaatamata.
- 39 Selle liikmesriigi sõnul on apellant esitanud Montessori kohtuotsusest tõlgenduse, mis nõrgendab selles kohtuotsuses kohtu kehtestatud tõendamismõndeid. Montessori kohtuotsuse punktis 50 tuvastas Euroopa Kohus otsese puutumuse seoses asjaoluga, et apellandid esitasid tõendid nende

geograafilise läheduse kohta väidetava abi saajatele ja sarnase tegevuse toimumise kohta samal turul. Käesolevas asjas aga ei esitanud apellant asjakohast teavet, mis võimaldaks asuda seisukohale, et tema liikmete konkurentsiolukorda võidakse kahjustada.

- 40 Taani Kuningriik lisab, et kui Euroopa Kohus peaks leidma, et Üldkohus rikkus otsese puutumuse tingimuse kohaldamisel õigusnormi, tuleb apellatsioonkaebus siiski rahuldamata jätta, kuna vaidlusalune otsus vajab rakendusmeetmeid.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 41 Füüsilise või juriidilise isiku poolt ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel niisuguse akti peale esitatud hagi, mille adressaat ta ei ole, vastuvõetavus eeldab, et isikul on hagi esitamise õigus, mis esineb kahel juhtumil. Ühelt poolt võib niisuguse hagi esitada tingimusel, et see akt puudutab isikut otseselt ja isiklikult. Teiselt poolt võib niisugune isik esitada hagi halduse üldakti peale, mis ei vaja rakendusmeetmeid, kui see akt puudutab teda otseselt (20. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus *Deutsche Lufthansa vs. komisjon*, C-594/19 P, EU:C:2022:40, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Selles sättes ette nähtud vastuvõetavuse tingimusi tõlgendades tuleb arvestada põhiõigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mida on kinnitatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47, kuid selline tõlgendus ei saa viia sellise tulemuseni, et jäetakse kõrvale need EL toimimise lepingus sõnaselgelt ette nähtud tingimused (3. detsembri 2020. aasta kohtuotsus *Changmao Biochemical Engineering vs. Distillerie Bonollo jt*, C-461/18 P, EU:C:2020:979, punkt 55 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Käesolev apellatsioonkaebus puudutab viimast ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud olukorda, mis annab õiguse esitada hagi, kui vaidlustatud akt on halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid ja mis apellanti otseselt puudutab. Sellega seoses tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 94–96, et vaidlusalune otsus, millega komisjon keeldus Taani seadusandja kehtestatud heitveetasude astmeliselt vähenevat korda riigiabiks kvalifitseerimast, kujutab endast halduse üldakti. Ta leidis siiski ka selle kohtumääruse punktides 97–104, et see akt ei puuduta apellanti otseselt. Üldkohus järeldas sellest nimetatud kohtumääruse punktides 105 ja 106, et hagi on vastuvõetamatu, ilma et oleks vaja kindlaks teha, kas nimetatud akt vajab rakendusmeetmeid.
- 44 Seetõttu tuleb analüüsida, kas Üldkohus rikkus otsese puutumuse tingimuse kohaldamisel õigusnormi, nagu väidab apellant.
- 45 See tingimus eeldab, et korraga oleksid täidetud kaks kriteeriumi: esiteks see, et vaidlustatud meede avaldaks otsest mõju hageja õiguslikule olukorrale, ja teiseks see, et meede ei jäta akti rakendama kohustatud adressaadile mingit kaalutusõigust, mispuhul akti rakendamine on puhtautomaatne ja tuleneb vaid liidu õigusnormidest, ilma et kohaldataks muid vahenorme (13. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus *Saksamaa jt vs. komisjon*, C-177/19 P–C-179/19 P, EU:C:2022:10, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Mis puudutab teist kriteeriumi, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtumääruse punktis 98, ilma et sellele oleks käesolevas apellatsioonkaebuses vastu vaieldud, et vaidlusaluse otsuse puhul, kuivõrd selles on märgitud, et Taani Kuningriigi poolt heitveetasu korra raames esitatud mudelil ei ole abi elemente ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, oli see puhtautomaatselt ja üksnes selle sätte järgi liidu õiguse alusel lubatud.

- 47 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 45 nimetatud esimest kriteeriumi otsese puutumuse kohta, siis tuletas Euroopa Kohus Montessori kohtuotsuse punktis 43 meelde, et riigiabi valdkonnas on asjaolu pinnalt, et komisjoni otsusega ei muudeta selle riigisisese meetme mõju, mille puhul hageja kõnealusele institutsioonile esitatud kaebuses väidab, et meede ei ole konkurentsi kaitsmise eesmärgiga kokkusobiv ning paneb ta ebasoodsasse konkurentsiolukorda, võimalik järeldada, et vastav otsus puudutab otseselt tema õiguslikku olukorda, eelkõige tema õigust – nagu see tuleneb EL toimimise lepingu sätetest riigiabi valdkonnas – mitte saada sellise riigisisese meetmega moonutatud konkurentsi tõttu kahju.
- 48 Sellega seoses täpsustas Euroopa Kohus Montessori kohtuotsuse punktides 46 ja 47, et kuigi otsust puutumust hageja õiguslikule olukorrale ei saa järeldada pelgalt asjaolust, et hageja ja väidetava abi saajate vahel võib olla konkurentsisuhe, tuleb see tingimus seevastu lugeda täidetuks, kui hageja on esitanud asjakohaselt põhjused, miks komisjoni otsus riigiabi kohta võib seada ta ebasoodsasse konkurentsiolukorda. Kontroll, mida Üldkohus peab selles osas läbi viima, ei tohi siiski viia selleni, et ta teeb hagi vastuvõetavuse kontrollimise staadiumis lõpliku otsuse hageja ja väidetava abi saajate vaheliste konkurentsuhete kohta.
- 49 Euroopa Kohus on seega välja töötanud otsese puutumuse tingimuse tõlgenduse, mis võimaldab komisjonile riigiabi valdkonnas kaebuse esitanud isikul pöörduda Üldkohtusse, et viimane saaks kontrollida komisjoni poolt kaebuses käsitletud riigisisese meetme suhtes tehtud otsuse õiguspärasust, tingimusel et see isik selgitab Üldkohtus asjakohaselt, et ta võib selle otsuse tõttu sattuda ebasoodsasse konkurentsiolukorda.
- 50 Käesoleval juhul pöördus apellant Üldkohtusse Taani väikeste tapamajade, hulгимүүjate, lihapoodide ja töötlemisettevõtjate kutseühinguna. Seega pidi Üldkohus analüüsima, kas ta esitas asjakohaselt põhjused, miks vaidlusalune otsus, mille kohaselt Taani Kuningriigi poolt heitveetasu korra raames kehtestatud astmelisel mudelil puuduvad riigiabi tunnused, võib panna tema liikmed või vähemalt olulise osa neist ebasoodsasse konkurentsiolukorda.
- 51 Vaidlustatud kohtumääruse punktist 103 nähtuvalt tugines Üldkohus oma hinnangus, mille kohaselt see tingimus ei ole täidetud, kaalutlusele, et „hageja ei ole tõendanud, et tema liikmeid või kedagi tema liikmete hulgast võib asjaomane meede konkreetset mõjutada, ning veelgi vähem, millised oleksid selle tagajärjed nende konkurentsiolukorrale (vt [vaidlustatud kohtumääruse] punktid 71–77)“.
- 52 Nõudes nii, et apellant „tõendab“, millised konkurentsivastased tagajärjed tulenevad „konkreetselt“ kõnealusest riigisisestest meetmetest ja järelikult vaidlusalusest otsusest, mis võimaldab asjaomasel liikmesriigil seda meedet kohaldada, seadis Üldkohus – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 27 – otsese puutumuse tingimuse sõltuvusse nõudest, mis läheb kaugemale nõudest, mis tuleneb tõlgendusest, mille Euroopa Kohus andis sellele tingimusele Montessori kohtuotsuses. Nimelt, vastavalt sellele, kuidas Euroopa Kohus teostas kaalumist tõhusa kohtuliku kaitse tagamiseks, piisab kaebuse esitanud isiku jaoks sellest, kui ta toob asjakohaselt välja ebasoodsa konkurentsiolukorra võimalikkuse.
- 53 Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta kohaldas otsese puutumuse tingimuse suhtes nõuet, mis ei vasta selle tingimuse ulatusele, mis on ette nähtud ELTL artikli 263 neljandas lõigus koostoimes põhiõiguste harta artikliga 47.

- 54 Selle rikkumise olemasolu kinnitab vaidlustatud kohtumääruse punktis 103 sisalduv viide selle kohtumääruse punktidele 71–77, milles Üldkohus heitis apellandile ette, et viimane ei esitanud oma hagi vastuvõetavuse põhjendamiseks konkreetseid andmeid, mis puudutavad eelkõige tema liikmete ja väidetava abi saajate asjaomaseid turuosi, tema liikmete käivet ja tulusid ning seda, kuidas heitveetasud mõjutavad hindu, mida apellandi liikmed võivad tegelikult oma klientidelt nõuda. Selle määruse punkti 77 kohaselt „ei ole [hageja] tõendanud väidetava abi konkreetset mõju tema liikmetele ning nende endi konkurentsiolukorrale asjaomasel turul“.
- 55 Asudes seisukohale, et niisugused andmed olid vajalikud, et tuvastada apellandi otsene puutumus, läks Üldkohus kaugemale Montessori kohtuotsusest tulenevast nõudest. Nimelt, nagu nähtub selle kohtuotsuse punktides 46 ja 47, ei pea otsese puutumuse analüüs tuginema mitte asjaomasel turul konkurentsuhete põhjalikule analüüsile, mis võimaldab täpselt kindlaks teha konkurentsi kahjustamise ulatuse, vaid esmapilgul antavale hinnangule ohu kohta, et komisjoni otsus, mille kohaselt ei kujuta kõnealune riigisisene meede endast siseturuga kokkusobimatut riigiabi, toob kaasa hageja või tema liikmete jaoks ebasoodsa konkurentsiolukorra.
- 56 Järelikult on esimene ja teine väide põhjendatud.
- 57 Mis puutub komisjoni ja Taani Kuningriigi viidatud kohtupraktikasse, mille kohaselt juhul, kui Üldkohtu otsuse põhjendustest ilmneb liidu õiguse rikkumine, kuid resolutsioon on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, ei saa selline rikkumine kaasa tuua kohtuotsuse tühistamist (vt eelkõige 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus Banco Santander vs. komisjon, C-52/19 P, EU:C:2021:794, punkt 105 ja seal viidatud kohtupraktika), siis tuleb märkida, et seda kohtupraktikat ei saa käesoleval juhul kohaldada.
- 58 Nimelt vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja Taani Kuningriik, ei põhine vaidlustatud kohtumäärus, millega Üldkohus tunnistas hagi vastuvõetamatuks, muudel õiguslikel kaalutlustel peale nende, millele ta tugines.
- 59 Sellega seoses, mis puudutab tingimust, millele see institutsioon ja liikmesriik tuginevad ning mis käsitleb rakendusmeetmete puudumist, siis täpsustas Euroopa Kohus Montessori kohtuotsuse punktides 63–66, et kuigi abikavast abi saajate suhtes kujutavad liikmesriigi õigusnormid, millega see kava kehtestatakse, ning neid õigusnorme ellu viivad aktid, nagu maksuteade, endast rakendusmeetmeid, mida vajab otsus, millega kava tunnistatakse siseturuga kokkusobimatuks või sama kava tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks tingimusel, et järgitakse asjaomase liikmesriigi võetud kohustusi, ei ole see tõlgendus ülekantav olukorrale, milles on sellisest liikmesriigi meetmest abisaajate konkurendid, mille puhul tuvastati, et tegemist ei ole riigiabiga ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses. Nimelt ei vasta selline konkurent meetmega ette nähtud tingimustele, selleks et olla viidatud abi saamiseks kõlbulik. Neil asjaoludel oleks kunstlik kohustada seda konkurenti nõudma liikmesriigi ametiasutustelt talle seda abi ja vaidlustama liikmesriigi kohtus akti, millega jäeti taotlus rahuldamata, et see kohus esitaks Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse meetme kohta tehtud komisjoni otsuse kehtivuse kohta.
- 60 Käesolevas asjas seisneb väidetav kasu, mille komisjon oleks apellandi sõnul pidanud kvalifitseerima riigiabiks, järk-järgult kahaneva hinnakorra kehtestamises, mille tagajärg on apellandi esitatud argumentide kohaselt see, et suurtele tapamajadele kehtib käesoleva kohtuotsuse punktides 4 ja 5 kirjeldatud astmelises mudelis madalam tariifitase kui väikestele tapamajadele. Sellest tulenevalt, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 59 ja 60 sisuliselt märkis, oleks neil asjaoludel sarnaselt sellega, mida Euroopa Kohus leidis Montessori kohtuotsuses, kunstlik ja muu hulgas korrakohase õigusemõistmise huvide vastane kohustada

apellanti või temaga seotud tapamajasid nõudma seda tariifide korda rakendavatelt liikmesriigi ametiasutustelt, et nad annaksid väikestele tapamajadele abi soodsama tasumäära vormis, mida kohaldatakse suurtele tapamajadele, teadmises, et neil ei ole õigust seda nõuda, ning üksnes eesmärgiga vaidlustada akt, millega jäeti see nõue rahuldamata, liikmesriigi kohtus, selleks et viimane saaks Euroopa Kohtult küsida, kas seda korda puudutav vaidlusalune otsus on kehtiv.

- 61 Kõike eeltoodut arvestades tuleb esimese ja teise väitega nõustuda ning vaidlustatud kohtumäärus tühistada.

Kolmas kuni viies väide

- 62 Kuna vaidlustatud kohtumäärus tühistati esimese ja teise väite alusel, ei ole kolmandat kuni viiendat väidet vaja analüüsida.

Hagi Üldkohtus

- 63 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teise lause kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 64 Kohus ei saa selles menetlusstaadiumis Üldkohtule esitatud hagi sisuliselt lahendada, kuna see tähendaks faktiküsimuste analüüsimist asjaolude alusel, mida Üldkohus ei ole hinnanud ja mille üle Euroopa Kohtus ei ole vaieldud.
- 65 Seevastu on Euroopa Kohtul olemas vajalikud andmed selle hagi vastuvõetavuse hindamiseks. Seetõttu tuleb teha lõplik otsus selle menetlusliku aspekti kohta (vt eelkõige analoogia alusel 17. juuli 2008. aasta kohtuotsus Athinaiki Techniki vs. komisjon, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punkt 66; 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Stichting Woonpunt jt vs. komisjon, C-132/12 P, EU:C:2014:100, punkt 66, ning 21. veebruari 2018. aasta kohtuotsus LL vs. parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, punktid 31 ja 32).
- 66 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et vaidlusalune otsus on halduse üldakt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses. Nimelt, nagu Euroopa Kohus Montessori kohtuotsuse punktides 28, 31 ja 32 täpsustas, kuuluvad selle mõiste alla komisjoni muud kui seadusandlikud aktid, mille eesmärk on riigiabi valdkonnas liikmesriigi korda lubada või keelata.
- 67 Teiseks tuleb tõdeda, et vaidlusalust otsust ei saa käesoleva kohtuotsuse punktides 59 ja 60 esitatud põhjustel pidada rakendusmeetmeid vajavaks.
- 68 Kolmandaks, mis puudutab otsese puutumuse tingimust, siis nagu on meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 45, nõuab see, et täidetud oleksid mõlemad kriteeriumid, nimelt ühest küljest, et vaidlustatud meede avaldaks otsest mõju hageja õiguslikule olukorrale, ja teisest küljest, et see ei jäta meedet rakendama kohustatud adressaatidele mingit kaalutusõigust.
- 69 Vaidlusalune otsus, mille kohaselt Taani Kuningriigi poolt heitveetasude korra raames kasutusele võetud astmeline mudel ei sisalda riigiabi elemente ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, tekitab õiguslikke tagajärgi puhtautomaatselt üksnes liidu õigusnormide alusel ja ilma muid vahenorme kohaldamata. Järelikult vastab hagi eelmises punktis nimetatud kahest kriteeriumist teisele.

- 70 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 68 viidatud esimest kriteeriumi, siis tuleb tõdeda, et apellant väitis Üldkohtus, et mitu tema esindatavat liiget tegelevad sama tegevusega nagu Taanis veiste ja seakasvatuse turul valitseva mõjuga ettevõtja ning et viimati nimetatule kohaldatakse suure heitveemahu tõttu väiksemat tasu kui see, mida kohaldatakse apellandiga liitunud ettevõtjatele vastavalt seadusega nr 902/2013 kehtestatud astmelisele mudelile. Lisaks on ta põhjendatult selgitanud, et kulu tapetud looma kohta on neil tunduvalt suurem kui turgu valitsevas seisundis ettevõtjal, kuna nendele ei kohaldata astmelise mudeli sama taset.
- 71 Seeläbi esitas apellant asjakohaselt põhjused, miks võib vaidlusalune otsus asetada vähemalt olulise osa tema liikmetest, nimelt väikesed tapamajad, ebasoodsasse konkurentsiolekorda.
- 72 Järelikult mõjutab vaidlusalune otsus otseselt apellandi õiguslikku olukorda, mistõttu hagi vastab ka käesoleva kohtuotsuse punktis 68 viidatud kahest kriteeriumist esimesele.
- 73 Sellest järeldub, et esimeses kohtuastmes esitatud hagi on vastuvõetav. Seega tuleb asi suunata tagasi Üldkohtusse sisulise otsuse tegemiseks.

Kohtukulud

- 74 Kuna asi suunatakse tagasi Üldkohtusse, tehakse kohtukulude suhtes otsus hiljem.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 1. detsembri 2020. aasta kohtumäärus Danske Slagtermestre vs. komisjon (T-486/18, ei avaldata, EU:T:2020:576).**
- 2. Tunnistada esimeses kohtuastmes esitatud hagi vastuvõetavaks.**
- 3. Saata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtule sisulise otsuse tegemiseks.**
- 4. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.**

Allkirjad